

Jyri Manninen, jyri.manninen@uef.fi

University of Eastern Finland, School of Educational Sciences and Psychology

Liberaalia vai populaaria – vapaan sivistystyön englanninkielisen käsitteen genealoginen analyysi

“Adult education starts where the vocational education ends” (Lindeman, 1926, p. 64)

Paperin ja idean tiivistys suomeksi

Esitys ja oheinen teksti on työversio paperista, jota työstän Tampereelle maaliskuun pohjoismaiseen konferenssiin. Tekstissä on mukana vain käsiteanalyysi, alkuosan empiirinen analyysi kymmenen maan vst-opintojen tarjonnasta ei ole mukana, mutta liitteestä löytyy sen päätulos. Punainen lanka lyhyesti:

- vst on tuntematon monissa maissa ja EU-tasolla, minkä vuoksi siitä on vaikea tehdä tutkimusta (miten määritellään, mikä oikea termi?), sitä ei juuri huomioida koulutuspolitiikassa, osallistumistilastoissa eikä se näy esim. PIAAC:issa. Selkeä yhteisen käsitteistön puuttuminen vaikeuttaa tilannetta.
- vapaan sivistystyön tyyppisistä opinnoista käytetään englanninkielisissä teksteissä sekaisin käsitteitä popular (kaikki ruotsalaiset, osa suomalaisista) ja liberal (osa suomalaisista). Molemmilta puuttuu selkeä määritelmä.
- käsitteiden ja vst:n genealoginen analyysi osoittaa, että molemmat käsitteet ovat ongelmallisia:
 - o popular pohjautuu ruotsin folkbildning-termiin ja liberal suomen vapaa sivistystyö-termiin.
 - o englanninkieleessä molemmilla on toisenlaiset vakiintuneet merkitykset, popular on kriittinen, radikaalia muutosta tuottamaan pyrkivä koulutusmalli ja liberal tarkoittaa ei-ammattillisia aineita (liberal arts)
 - o kumpikaan pohjoismaalaisten käyttämä käsite ei sellaisenaan kelpaa yleiseurooppalaiseen käyttöön kuvaamaan vst:n tyyppisiä opintoja
- BeLL-aineiston perusteella suurin osa 10 maan ei-ammattillista kurssista ($f = 14.063$) on liberal arts -tyyppisiä, mutta popular-tyyppisiä radikaaleja kurssiaiheita ei löydy
- popular ei voi olla yhteiseurooppalainen käsite vst-opinnoille (mutta sopii radikaalia muutosta ajavan aikuiskoulutuksen käsitteeksi, jos sellaista löytyy), sen sijaan liberal kuvaa vst-opintoja hyvin. Lisäksi olisi hyvä ottaa käyttöön civic adult education kolmanneksi käsitteeksi.